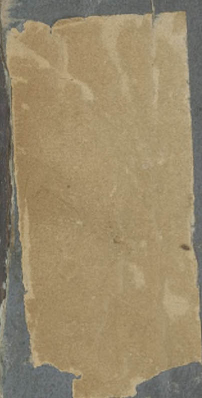

C.R. BIBLIOTHECA
CRACOVIENSIS

V
B
J
C
14633

10 flor.

prawo

Zbiór processow ~~29.~~ 38
z 18. wieku

1. Tyszkiewicz — Sierocki.
2. Dowgiałło — Piaskowski,
3. Chmara — Wołodkowicz.
4. — —
5 Kostrołowicki Szaniawski — Hornicki.
6. Sapiński — Piaskowski.
7. Hornicki —. Piaskowski,
8 — — Korzeniowski.
9 Szaniawski — Hornicki.
10 Potocki — Sorok.
11. — —
12 Woroniecki — Musnicki
13 Staniewicz — Kamedulski.
14 Chmara — Przeradowski.
15 Gostawski — Rymsza.
16 Chmara — Przeradowski.
17 Radziwiłł — Hilzen.
18 Hylzen — Radziwiłł.
19 Baryłkowski — Drzedziula.
20 — —
21 Jankowski — Baryłkowski. 14633 III
22 — —
23 Bychowiec — Chodkiewicz
24 Matuszewicz — Bychowiec
25 Strzecki — Korsak.
26 Korsaki.
27 —
28 —
29 —
30 — Sugintowa — Dowsin
31. Zaborowski — Grzymała. Lubański
32 — —
33. Tomaszewicz — Paryna. Odachowski
34 Łączyński — Sulatycki.
35 Bejklewicz — Porzecko.
36 Orzeszkowa. Wysłouch
37 —
38 —

Bibliothek
Jagellonis[…]
Univer[…]

38

KONWIKCYE

Na zwrot powinny Poseſſyi dobr Waławla cum attinen: W. Tereſie z Leduchowſkich Orzeſzkowey Marſzałkowey Pinſkiey z gwałtownego i bez prawnego W. Kazimierza Orzeſzki Stty Oſtryńſkiego onych zagarnienia, circa Petita.

Rzecz od fundamentu uważaiąc w jakim bądź ſtanie gwałtowności czy z rąk alias dzierżenia odięcia czyliteż do pewności mocą mieć nie dozwolenia na ieden tor gwałtu poſpolitego wſkazuie uczynek Prawa wyraz Ar. 92. R. 4. his verbis: *abo i tak bez boiu odiąć i ſobie przywrócić imienie ludzi za Prawem dzierżące, o Expulſyach piſząc.*

Tak doświadcza Marſzałkowa Pinſka od Stty Oſtryńſkiego gwałtowności ſobie udziałaney, mimo jey i Benedykta Syna m łoletniego Prawa należności, odięcia Poseſſyi dobr Waławla, Karlowicz, Zakoziela, Suliczewa, Hulewicz, &c.

O czym takie dowody konkluduią.

Antoni Orzeſzko Marſzałek Pinſki nayprzod w Roku 1758. Ianuar 3 datowanym Eorundem 4. w Grodzie Łuckim przyznanym ad in vicem dożywotnim na wſzelkie ſwe dobra leżące ruchome ſumowne zapiſem. też dożywocie dla Tereſſy z Leduchowſkich żony ſwoiey upewniaiąc, wraz po przeżyciu jedno trwałą ciągłą poseſſyą tego wſzyſtkiego naznaczył. *Legatur ad caſum.*

A jako wyż wſpomnionym Dokumentem in caſu odmiany dobr, i dalſzego nabycia pomnożenia ſubſtancyi dożywocie żony ſwoiey za należne wyświadczył, tenże Mar: Pinſki tak nabyte przez ſię dobra Waławel cum attinen: pierwſzych zapiſow myśl ſwoią obiaśniaiąc, Proceduiącey Marſzałkowey w R. 1759. Marca 18. datt: i w Łucku przyznanym Dokumentem na dożywocie zapiſał. *Widzieć zapis.*

Deinde w R. 1766. Febr. 28. datt: i przyznał tenże Marſzałek Pinſki dla Potomſtwa idque Benedykta czyniąc wieczyſtą dobr Waławla i innych donacyą razem tymże Dokumentem i dożywocie Marſzałkowey pierwiey iuż wyznaczone obwarował, *vide ad caſum.*

Na oſtatek tenże oſtatniey woli ſwoiey Teſtamentową dyſpozycyą też dożywocie Marſzałkowey circa Commune Poseſſum ubeſpieczył. 1771. *Octobra 20 ad caſum videatur Teſtament.*

Ktoż z tych złożonych uroczyſtych Dowodow inaczey ma rozumieć? jakże po zeyściu Antoniego Orzeſzki Marſzałka Pinſkiego żona zapiſowa a pod jego życiem wſpólna dożywotnia dobr Waławla cum attinentiis była Poseſſorka i być powinna, dokąd zapiſy za dozyściem lat Syna rozeznane nie będą.

Jak zaś mimo te zapiſy i należność aktualney Poſſeſſyi Marſzałkowey, mógł

A Ka-

Kezimierz Orzeſzko Stta Oſtryń: rzeczone Dobra do ſwego zaiąć władania niſi cum præjuditio.

Bo czy z pretextu naturalnego Prawa i tytułu ſtarſzeń: nad Bratem opieki tedy pieka przez Oyca nie iemu naznaczona, a zapiſy dożywotnie Marſzałkowey tamuią mu przyiścia i należności tych Dóbr dzierżenia.

Owſzem mniemana natura sukcedowania przez gwałtowność niedozwala w bezprawne wzhodzić dzierżenie mimo Prawo Marſzałkowey, od menża dane docześnie w przòd niewydzierżane lub Prawèm nie zinſzczone.

Tak vg. gdyby zaſtawnika mimo termin i oddanie summy tytułem wieczności expoſſydować? aczby upornie utrzymuiącego ſię nie dozwala i naczey Statut ar. 19. i 22, Roz: 7. aż pozywaiąc nie gwałtem odbierać dzierżenie.

Konſtytucye zaś 1368, i 1588. ac ſi male fidei Poſſeſſora bez przekonania nie dozwala z Poſſeſſyi ruſzać.

Marſzałkowa zaſzczycona zapiſami od męża dożywotniemi wſpòlnie z Mężem Dòbr Waławla, &c. Poſſorka, acz nieprzytomną śmierci Męża w tych Dobrach, przeyściu iednak Poſſeſſyi pewna, mogłaż ſpodziewać ſię dla ſiebie bezprawności od Sty Oſtr: ile do zapiſu dożywotniego sobie od Męża danego, w świadectwo tey pewności podpiſuiącego ſię, *vide 1759. zapis.*

Więc ona rezyduiąc w innych Dobrach Korościatynie raz za życia ieſzcze Męża powtòre zadaną wiadomością zeyścia męża w potocznych do Sty Oſtryń: piſząc intereſſach liſty, ani ſię spodziewała zawieść na powinney iego przyiaźni, jak z tychże Liſtow kontentow poznaje ſię niemyśliła iżby iey dożywocia miał gwałtem przeſzkadzać Dóbr zapiſanych.

Owſzem niewidząc Teſtamentu Męża iż inni Opiekunowie naznaczeni, za iego udaniem Liſtownym drugim liſtem ſwoim przyiaźni i opiece inſinuowała ſię, *Legantur Liſty.*

Gdyby zaś rozumieć z tych liſtow odſtąpienie poſſeſſyi Marſzałkowey to rzecz zawodna.

Bo ona poſſeſſyą pod życiem maiąc Męża ciągłą nieſpodziewaiąc ſię żadney prepedycyi, i po śmierci Męża ile w tych Dobrach nie rezyduiąc swoią poſſeſſyą pewną rozumiała.

Alić co Stta mimo zapiſy Marſzałkowey, mimo wiadomości iey pewnego Poſſydowania, i mimo wiadomość Teſtamentu Oyca (iako przytomny zeyścia) korzyſt iąc z czaſu nieprzytomności Marſzałkowey ultro Dobra Waławel &c. w ſzad podgarnowſzy, nie dozwolił potym exekucyi Poſſeſſyi Marſzałkowey, i opiekunòw.

O to Manifeſt 1773. 7bra 17. w Brześciu przez opiekuna Podkomorzego Piń: uczyniony, Poświadcza Stty Oſtryń: bezprawne Dòbr dożywociu Marſzałkowey a wieczności małoletniego przez zapiſy legalnie im należnych zagarnienie, Vide Proces.

Tak Stta Oſtryń: gdy ſię wdar do nienależnego Dóbr Waławla &c. Dzierżenia Marſzałkowa wprzód przyiacielſkiemi dopominała ſię śrzodkami.

A gdy ten upornie niechciał zwròcić Poſſeſſyi Marſzałkowey i rozmaite działał podeyścia; ona z nauki Prawa art: 59. Rozdziału 11, jako odległe extra Provinciam mieſzkaiąca, tam na Urzędzie o tę gwałtowność Manifeſtoſtowała.

Legatur Proces 1773. 8bra 7. dnia referuiący ſię do poprzedzonych Manifeſtow.

Et in ordine wdarcia ſię gwałtownego do Poſſeſſyi Dóbr Waławla cum ati-

ti-

tinen: Stt: Ostryń: Marszałkowa szukaiąc sprawiedliwości przed Stanami Rzplitey u Nayjaśń: Konfederacyi zaskarżyła i Sancitum na rosprawę do Ziemstwa Pińskiego uiednała 1773. Czerw: 17. vide Sancitum.

w Którym skargę Marszałkowey gwałtownego Dóbr zaięcia wyraźnie specyfikuje his verbis dla præokupacyi Pasierźbow gdy ta Wdowa do Dóbr Possessyi niemogła przyiść i niemoże, więc Generalna Konfederacya &c.

Owoż uwaga? nad zarzutem Stty Ostryń. iż niemasz intromissyi więc niemasz Possessyi Marszałkowey? niemasz expulssyi bo niemasz Manifestu o expulsyą, a chociaż iest późnieyszy Manifest ten nie w tym Powiecie gdzie Dobra leżą? i w tym Manifeście czasu expulsyi nie wyraża

Co do intromissyi iż ta nie uwłacza powinności i aktualney Possessyi Marszałkowey Dòbr Waławla przez nie bytność swoią tak nawet użyte Prawo z strony Stty Kon: 1576. Folio 305 titulo o wwiązaniu, pod ar: 100. Ru. 4. konkluduje i upewnia, stanowiąc pewność dziedzictwa na intromissyi, bez intromissyi za okupnych Possessorow rozumieiąc, więc Dożywotnia Possessya tey sollenności bez Intromissyi nie koniecznie potrzebuje.

Bo Marszałkowa dość ma obron w Prawie że po zeyściu Męża ruszoną z Possessyi tey, jaka wspolnictwie pod życiem Męża trwała, z mocy zapisow) być niemoże, i niepowinna.

Statut ar: 10. R. 5. Par 3. in hæc verba Pisze: *A jeśliby też Mąż w takowey żenie z dobrey woli swey zapisał. przy tym ona zostawać ma.*

Konstytucya zaś 1562. Voll: 2do, folio 615: o przeżyciu Małżonka *Uno mortuo superstes ipso facto ma zostawać w possessyi dożywotniey.*

I naturalny rozsądek tak uczy iż ni Dzieciom po Rodzicach ni Bratu po Bracie ni żenie po Menżu za życia wspólne było dzierżenie po zeyściu iednego drugiemu Intromissyi sprawować próżnoby było.

A tu co ocurrit ieszcze Marszałkowey w tym przypadku? że ona w tych Dobrach czasu zeyścia Męża nie była, że wraz po zeyściu Antoniego Stta Ostryn: wraz wdarł się do Possessyi, iako przytomny po zeyściu Oyca i iuż Marszałkowey do exekucyi Possessyi niedopuścił.

Więc z kąd intromissya bydź mogła, więc też Marszałkowa oniedopuszczenie intromissyi a przeto ogwałtowne odięcie i należney dożywotniey Possessyi lite agit.

A co też rozumiec możno de existentia Possessyi komu i iako Dóbr Waławla służy? alić zapisy uroczyste Marszałkowey należność przyswiadczaią, a Sttę Ostryn: oddalaią od tych Dóbr Possessyi.

Bowiem w przypadkach gwałtownego Dóbr odięcia Ar: 92 R. 4. Paragr: 2do tak pisze, iż gdyby i słuszne kto miał Prawo do Dziedzictwa przecież po gwałtownym odięciu nie iemu ma być dowod dany ale ukrzywdzonemu doczesney iakiey bądz Possessyi, *Legatur*.

Tu więc Marszałkowa składaiąc dowody zapisy dożywotnie Possessyi sobie należney Dobr Waławla probuie intromissyi niedozwolenia przez Sttę po zeyściu Marszałka dowodzi.

A na taką całą gwałtowność Manifesta i litispendencyą składa.

Manifest zaś ieden Opiekunski w tymże Ru kiedy Stta wdarł się w Possessyą bez omieszkania, i drugi concedente lege w Łucku gdzie Marszałkowa mieszkała, czas tey gwałtowności wypisuią.

Więc nadtym uwaga czy ten który bezprawnie wdarł się w possessyą ma być za prawego Possessora rozumian czyliteż ten kto ma pewny dowod zapisy na Possessyą.

Gdyby Marszałkowa po zeyściu Męża przytomna była w Waławla mogłżeby

by inaczey przyść Stta Ostryn: do dzierżenia iak gwałtownym chyba sposobem.

Tak też rozumieć nieparcyalnie trzeba że w niebytności Marszałkowey Dobra iey przynależne, nieinaczey iak gwałtownie zagarnione i tak Marszałkowa w Ziemstwie Słonimskim dowodziła, gdzie Sąd parcypalny przestempuiąc stopnie Prawa dowodow nie przyiął, i Sprawę expulsyiną bez odwodu przytłumił.

Już dopiero zważyć trzeba co za Sprawa Marszałkowey i w iakim ona stopniu.

Marszałkowey dożywocie, Synowi Małoletniemu wieczność, iednym Prawem uroczystym przyznanym Dobra własnego nabycia Marszałek zapisał.

O kognicyą których zapisow kwestya insuspenso została więc kto nabyć przy possessyi Dobr do rosprawy nastąpić maiącey wedle Dokumentow.

Aż i Konstytucya 1726. titulo de securytate disponit że do rosprawy każdy ma mieć warunek swoiey pewney Possessyi.

Toć nie Staroście Ostryn: warować gwałtowną przywłaszczoną Possessyą należy, i w Ziemstwie należało, ale nim kognicya wagi zapisow nastompi Marszałkowey ma reputari Posse [illegible] ec iakiż Dekret Ziemski Słonimski in Accessorio reindukcyi [illegible] ontra gradum iuris maiący się, barziey in principali bezp [illegible] z[illegible]y.

Bo iako w Sprawie skargi o gwałtownoś [illegible] Possessyą i odięcie legali Possessori, Sąd Ziemski winie [illegible] raw nauki mianowicie konstytucyi novelle legis 176 [illegible] 61. R. 11. reindukcyą ad primam instantiam i inkwizycy [illegible] odwod expulsyi uznać Sprawę zaś causæ iuris simultanee [illegible] ad competentiam annorum odłoży ć.

Ze zaś Sąd Ziemski Słonimski contra hos omnes gradus wyroki swe złożył, o to Appellacya założona.

A tu w zwierzchnym Sądzie Trybunalskim z teyże Appellecyi że już pierwszy stopień Prawa Suspensy, totius Causæ Juris wyrokiem dopełnion.

Więc nie pozostaje jak tylko w zwierzchną postawę i objekt Dokumentow Dożywotnich ich pewney exystencyi wpatrzyć się, i wedle nich tantisper co komu należy rozeznać.

Owoż Marszałkowey Dobra Waławel cum attinentiis że są zapisane dożywociem, a gwałtowie odjęte przez Starostę, mają bydź do rozprawy z possessyą doczesną dane.

Tak, jako wedle dyspozycyi Oyca tantisper Stta Ostryń: Dorosienie, Kijaż, &c. Jozef także swoje concernens in possesso mają i Marszałkowa z małoletnim Synem Waławel cum attinen: mieć powinna.

Lecz Stta może mówić i wnosi że Marszałek za Summy Dziadowskie te Dobra nabył, nie mógł też onymi rozrządzać, i nawet Supplementu Testamentu swego Staroście w pół z małoletnim zapisał, i w possessyą wyznaczył.

Ta cała kwestya jako w roztrząśnienie i rezolucyą pryncypalną oddana przez wyrok Trybunalski poprzedzony tak w nnieyszym przypadku sprawy solummodo rozeznania o legalność Possessyi komu ma służyć, nie staje in objecto.

A jako wszystkie Prawa o ważności Zapisow przyznanych rozumieją i konkludują, tak co do Possessyi utwierdzenia Marszałkowey, czyli do wydobycia z nieprawnego dzierżenia Stty do rozprawy Prawney pewną nadają konkluzyą.

Punkt

